

KURIR

NOVO MESTO

15. sept. 1977

št. 9* leto VIII.

časopis kolektiva industrije motornih vozil

Informiranje v delegatskem

Iz gradiva za skupno sejo republiške konference SZDL Slovenije in republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije v septembru 1977

Narava delegatskega sistema narekuje podružbljanje sistema obveščanja oziroma vključevanje najširšega kroga delovnih ljudi in občanov, ki imajo ustavno pravico biti obveščeni in pravico, da obveščajo. Zato je potrebno zagotoviti takšen sistem obveščanja, ki bo zagotavljal nemoten pretok informacij iz temeljnih samoupravnih organizacij skupnosti v vse delegatske skupščine in nazaj ter s tem omogočil neposredno uveljavljanje in usklajevanje temeljnih stališč in interesov delovnih ljudi v temeljnih skupnostih, oblikovanih v njihovih delegacijah, pa tudi pravočasno seznanjanje delovnih ljudi z vprašanji, ki jih obravnavajo skupščine, ter z vsebino in posledicami sprejetih odločitev.

Glede na to, da je učinkovito obveščanje nujen pogoj za delo skupščin in delovanje delegatskega sistema, morajo biti delegacije in delegati celovito seznanjeni z vsebino predlogov aktov in drugih gradiv, ki jih obravnavajo skupščine na različnih ravneh organiziranosti. Način informiranja se je v zadnjem času

V novi tovarniški zgradbi, ki jo vidite na naslovni strani bodo kmalu stekli novi tekoči trakovi za proizvodnjo avtomobilov. Zgradba je dolga 300 m, široka pa je 50 m. V spodnjem delu bo verjetno oddelek mehanske obdelave. (Foto S. Mikulan)

IMV – KURIR izdaja delovna skupnost Industrije motornih vozil Novo mesto – Izhaja vsak mesec v 5600 izvodih – Ureja uredniški odbor – Glavni urednik: Andrej Dular – Odgovorni urednik: Alfonz Brzič – Uredništvo in uprava: Novo mesto, Zagrebška cesta 18/20 – Grafična priprava: ČZP DOLENJSKI LIST, Novo mesto – Tisk: KNJIGOTISK Novo mesto

delno izboljšal in gradiva omogočajo delegatom in delegacijam, da se seznanjajo z aktualnimi družbenimi vprašanji, pomenijo podlago za njihovo nadaljnje usklajevanje v delegacijah oziroma na zborih delovnih ljudi. Kljub temu pa še vedno ugotavljamo, da so gradiva marsikdaj še vedno preobsežna in premalo razumljiva. Očitno gre za premajhno usposobljenost strokovnih služb predlagateljev oziroma za premajhno pripravljenost za hitrejšo prilagajanje njihovega dela in organizacije potrebam, ki jih narekuje delegatsko odločanje.

Gradiva bi morala bolj kot doslej upoštevati tudi mnenja, stališča in predloge družbenopolitičnih organizacij, ki bi služila za usmeritev delegacijam oziroma delegatom pri oblikovanju stališč. Prav tako bi se morala gradiva v večji meri izrekati o pobudah temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti ter njihovih delegacij. Pri tem je za obojestranski in nenehen pretok informacij ter za uveljavitev pobud delovnih ljudi in občanov pomemben predvsem vsakodnevni delovni stik med delavci, občani in člani delegacij v TOZD in KS. Pogostne

so tudi časovne stiske pri obravnavi posameznih gradiv; zasledimo lahko primere zaporednega pošiljanja gradiv za posamezne seje, kar onemogoča uspešno delo delegacij pri reševanju družbenih vprašanj. Zato bo potrebno izboljšati tako kvaliteto gradiv kot tudi zagotoviti več časa za njihovo proučevanje ter tako omogočiti delegacijam učinkovitejše delovanje. Hkrati pa moramo družbenopolitično aktivnost bolj usmeriti tudi v vsebino in ustrezno širjenje posameznih virov informiranja – od skupščinskega „Poročevalca“ in delegatskih glasil v obči-

Oči vseh so uprte

V tem času poteka široka družbenopolitična akcija za uresničevanje zakona o združenem delu, družbenopolitične organizacije evidentirajo kandidate za svoja vodstva in za samoupravne organe. Kljub poletju je politično življenje razmeroma aktivno, pričakujemo pa, da se bo zlasti razmahnilo še v jeseni. O sedanjem trenutku in o preteklem štiriletnem obdobju, ki ga označuje sprejem tako pomembnih temeljnih dokumentov kot sta ustava z amandmaji in zakon o združenem delu, smo se pogovarjali s tovarišem Simom Gogičem, sekretarjem sveta osnovnih organizacij ZK v IMV.

Kurir: „Tovariš Gogič, za obdobje, odkar ste sekretar sveta OO ZK v IMV, lahko rečemo, da je bilo eno izmed najbogatejših obdobji v procesu graditve samoupravnih socialističnih odnosov. Kako bi vi ocenili pomen tega obdobja?“

Gogič: „V odgovoru na to vprašanje bi se rad omejil samo na spremembo, ki jih je doživela ZK. Tako lahko rečemo, da so nove oblike, v katerih je zadnja štiri leta živela ZK, bistveno prispevale k dvigu kvalitete dela ne samo v njej, marveč tudi v ostalih družbenopolitičnih organizacijah. V letih 1973–1974, ko smo organizirali osnovne organizacije po tozd in po obratih, smo začutili veliko povečanje zanimanja za naše delo.

Posebno aktivnost je bilo čutiti v vrstah ZK po pismu predsednika Tita in drugih partijskih dokumentih, zlasti pa po X. kongresu ZK in po sklepih predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.“ Predvsem se je povečal interes komunistov posameznika, tako za politično delo kot za delo v samoupravnih organih in

v strokovnih telesih. Skratka, uspelo nam je vključiti komuniste na vsa področja in ravni delovanja. Prejšnja „slabokrvnost“ je izginila in lahko smo začeli s pripravo načelnih in operativnih programov za uresničevanje ustavnih določil in amandmajev. Kljub temu pa smo še naprej sproti spremljali svoje delo, ugotavljali pomanjkljivosti in jih tudi sproti odpravljali.

In še eno zelo dobrodošlo spremembo so prinesle osnovne organizacije: število članstva v eni organizaciji se je zmanjšalo, zato so se člani tudi večkrat oglašali k besedi.“

Kurir: „Kaj je s temi spremembami pridobil delovni človek?“

Gogič: „Delovni človek je pridobil občutek, da se njegove želje uresničujejo, predlogi upoštevajo in zahteve uveljavljajo. Skratka, da sodeluje v samoupravljanju v pravem pomenu besede. Še naprej pa je odprto vprašanje, kako se posameznik vključuje v delovanja samoupravnih organov. To delovanje ni samo pravica, temveč je tudi dolžnost, je prevzemanje odgo-

vornosti. Za vse to pa je treba marsikaj žrtvovati, pogosto ves prosti čas.“

Kurir: „Kako smo po vašem mnenju uspeli v IMV izpeljati ustavne spremembe in določbe zakona o združenem delu?“

Gogič: „Za uresničevanje določil, ki so jih prinesli ti dokumenti, so bili odgovorni v prvi vrsti komunisti v sindikatu. Prevzeli so glavno breme političnega boja, ki prav gotovo ni bil lahek zaradi pomanjkljivosti v lastnih vrstah: neusposobljenosti, maloštevilnosti, včasih pa tudi zato, ker nismo znali izdelati pravega pristopa. Kljub tem težavam in še nekaterim drugim smo uspeli. Sprejete programe smo uresničili. S tem smo postavili zdravo osnovo za nadaljevanje akcij in odpravljanje pomanjkljivosti. Današnja ZK v IMV je organizirana v 13 osnovnih organizacijah. V tem času smo zvišali število članstva; pri tem je bila najbolj uspešna osnovna organizacija v tovarni avtomobilov, ki je imela najtežje pogoje dela in je bila najbolj obremenjena s proizvodnimi nalogami.

Aktivno politično delo ob sprejemanju ustave je veliko prispevalo k razpravi o osnutku zakona o združenem delu in kasneje pri njegovem uresničevanju. Koliko je bilo naše delo aktivno, je razvidno iz dejavnosti ob „akciji 120“ in v vrsti drugih manifestacij. Še posebej

sistemu

nah do glasil OZD in KS.

Delovnim ljudem in občanom, delegacijam in delegatom so dostopna vsa gradiva, o katerih se odloča v skupščinah tudi v informacijsko-dokumentacijskih centrih povsod tam, kjer so jih ustanovili. Naloga INDOK centrov je predvsem v tem, da povezujejo ustrezno dokumentacijo z oblikovanjem delegatskih gradiv in z učinkovitim delegatskim informiranjem in določanjem. Dokumentirana obravnava v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih je namreč pogoj za učinkovita odločanja v delegatskih skupščinah. Družbenopolitične organizacije si morajo zato prizadevati, da INDOK centri po-

magajo razvijati samoupravno kulturo obveščanja ter dvigati na višjo raven obveščenost vseh nosilcev odločanja v procesu sporazumevanja in odločanja v skupščinah. Moramo si prizadevati, da čimprej pride do ustanovitve teh centrov tudi v večjih delovnih organizacijah ter KS oziroma v skupnostih KS.

Delovanje INDOK centrov in drugih oblik informiranja seveda ne odvezuje družbenopolitičnih organizacij, zlasti SZDL in sindikatov, od njihove ustavne vloge pri razvijanju in poglabljanju sistema obveščanja v vseh procesih delegatskega izražanja in usklajevanja interesov ter oblikovanja družbenih odločitev.

Za organizacijo obveznega fluorografiranja smo dobili same pohvale. Osebe, ki je opravljalo fluorografiranje je izjavilo, da nikjer ni potekalo tako načrtno in disciplinirano. (Foto J. Pavlin)

v Zvezo komunistov

pa v našem akcijskem programu, katerega nosilke so bile družbenopolitične organizacije. Pokazalo se je, da so družbenopolitične organizacije organizacijsko in akcijsko usposobljene za gradnjo in razvijanje družbenih odnosov. To se je pokazalo tudi ob izvrševanju vseh nalog v zvezi z ustavo, zakonom o združenem delu in ostalih družbenih in političnih dokumentih.“

Kurir: „Kako je bilo z usposabljanjem komunistov?“

Gogič: „Politična usposobljenost je osnovna. Vendar pri nas usposabljanje ni potekalo na seminarjih ali na podobnih oblikah izobraževanja in usposabljanja. Najpogosteje je bilo tako, da smo se usposabljali sprti ob samem delovanju.“

Predvsem pa smo pri nas posevali pozornost drugi usposobljenosti – informiranju. Po našem mnenju je informacija najbolj osnovna. Na njej in iz nje se začne vsako delo v samoupravnih ali družbenopolitičnih organih. Na podlagi tega spoznanja smo si prizadevali zaživeti delo zborov delovnih ljudi kot osnovni obliki samoupravljanja in samoupravnega informiranja. Da smo dosegli zastavljeni cilj, je bilo potrebno precejšnje prizadevanje. Zdaj smo lahko ponosni na doseženo. Vsebinska raven dela je na zborih delovnih ljudi mnogo višja kot je bila na začetku. Čeprav na začetku ni bilo lahko,

so se ljudje le privadili na to možnost.

Seveda pa bi radi, da bi se izpopolnile tudi druge oblike samoupravnega informiranja. Šele to bo omogočilo kvalitativni premik v delu samoupravnih organov, ki kdaj pa kdaj še vedno ne dobivajo pravočasno vseh informacij.“

Kurir: „Kaj smo naredili na področju delovanja osnovnih organizacij? Ali smo lahko zadovoljni z učinkovitostjo njihovega delovanja?“

Gogič: „Zadovoljni smo z delom osnovnih organizacij, to pa ne pomeni, da ne ugotavljamo tudi pomanjkljivosti. V prvi vrsti se moramo boriti proti nihanju v intenziteti dela in prekinitvam aktivnosti. Odpraviti moramo razvado, da so organizacije in njihova vodstva v glavnem aktivna samo pred posameznimi manifestacijami.“

Kurir: „Večkrat se slišijo kritike na račun delovanja delegatskih odnosov. Kritika leti predvsem na slabo obveščanje delegatov in tudi obratno: delegati slabo obveščajo bazo, katero predstavljajo. Kako je z delegatskimi odnosi pri nas?“

Gogič: „V naših političnih ocenah smo vedno kritično

Kurir: „Delovanje komunistov ni omejeno samo na po-

lično področje. Komunisti morajo biti prisotni tudi v proizvodnji. Ali se komunisti aktivno vključujejo v uresničevanje ambicioznega povečanja proizvodnje v IMV?“

obravnavali delegatske odnose. Ta kritičen pristop je bil naravnano vedno v izboljšanje tega sistema, ki na žalost še ni dosegel potrebne ravni. Pri vsem tem se moramo še zavedati, da je uresničevanje delegatskih odnosov dolgotrajen proces razvoja. Temeljna slabost je, da se delegati še zmeraj ne morejo otresti „odborniških manir“. Še vedno preveč enostransko opravljajo svojo nalogo. Res je, da sporočajo potrebe in zahteve baze, ne vračajo pa se v bazo, da bi sporočili, da bi povratno informirali ljudi, ki jih zastopajo, kaj so sklenili. Zgodi se tudi, da sprejmejo sklepe brez posvetov in razprave v bazi. To je narobe. Jasno pa je, da v delegatski sistem ne smemo dvomiti, ker je to naša družbene opredelitev. Zato je odgovornost komunistov do uresničevanja delegatskega sistema toliko večja. Recepta za razvoj delegatskih odnosov seveda ni. Obstaja oblika organiziranosti, komunisti pa morajo dati tej obliki pravo politično vsebino. Pomanjkljivosti, ki so se v delovanju delegatskega sistema pokazale, smo registrirali, marsikdaj pa bo potrebno še energično ukrepati. To velja tako za ZK kot za sindikat ali samo bazo.“

Gogič: „V osnovi smo bili vedno proti delitvi na tiste, ki delajo in tiste, ki ustvarjajo politiko. Zavzemali smo se za združevanje političnega in strokovnega dela. Današnji komunist mora biti predvsem dober delavec. Šele to je lahko kvalifikacija za njegov sprejem in delovanje v Zvezi komunistov. Zaradi tega so tudi komunisti veliko prispevali k sprejetju tako ambicioznega proizvodnega programa. Seveda smo s tem prevzeli tudi velik delež odgovornosti za njegovo realizacijo. Pri tem se vedno in povsod zavedamo, da so oči vseh članov delovnega kolektiva uprte prav v ZK kot idejno vodilno silo v družbi. Zato moramo z našimi akcijami in delovanjem zaupanje opravičiti.“

Kurir: „Kako potekajo priprave na volitve?“

Gogič: „Evidentiranje kandidatov v vseh OO še poteka, hkrati pa vso pozornost posvečamo preverjanju kandidatov. Radi bi, da kandidati ne bi bili samo dobri delavci, marveč da bi bili dobri tudi po človeški in moralni plati. Med merili, ki bodo odločala o sprejemu kandidatov, pa je tudi politična aktivnost v preteklem obdobju.“

Zdaj smo v predkongresnem obdobju, zato se moramo organizacijsko in kadrovske pripraviti na kongres. Novi kadri, ki bodo po volitvah prevzeli vodstvo, se bodo morali temeljito pripraviti. Zato so se priprave na volitve začele bolj zgodaj.“

Odgovorno do odločanja

Delegacija zbora združenega dela IMV-TOZD Mirna šteje 11 delegatov in ima v zboru tri mandatna mesta. Od izvolitve naše delegacije smo imeli 33 skupščinskih sej zbora ZD, zbora KS in družbenopolitičnega zbora.

Naša delegacija se v začetku ni znašla, kar pa beležijo tudi v ostalih organizacijah. Vzrok temu je bila začetna faza delegatskega sistema v naši družbi. Po začetni neupelnosti pa je delegacija oz. njeno delo postalo bolj živahno. Redno se sestaja-

mo pred vsako sejo, pregledamo gradivo oz. za nas interesantne točke dnevnega reda.

V začetku smo imeli precej težav z dostavo gradiva. Posredovali so nam samo 2 - 3 izvode, kar pa je za uspešno delo vsekakor premalo. Na eni izmed skupščinskih sej je zbor ZD izrazil željo, da bi gradivo prejemal vsak delegat. To je bilo sprejeto in kmalu so bile opazne aktivnejše in plodnejše skupščinske seje.

dročju gospodarstva in negotdarstva). Delegaciji se dejansko od izvolitve nista sestali oz. se na sestankih samo določi, kdo bo sejo obiskal. Obisk na sejah je vreden kritike, saj se jih delegati izogibljejo v glavnem s subjektivnimi izgovori. Imeli smo že razgovore z delegati, vendar še ni bistvenega napredka. Za neuspeh dela pa niso krivi samo delegati, temveč tudi vodstva interesnih skupnosti, ki niso našla načina, da bi delegatu vzbudila interes in občutek pri odločanju o zadevah skupnega pomena.

V bodoče bo potrebno posvetiti posebno pozornost izobraževanju nas delegatov, ki zastopamo skupščinske zbore, kakor tudi delegatov v SIS. Tega do sedaj nismo bili deležni v tolikšnem obsegu, kot bi morali biti.

Pred nami je evidentiranje in volitve novih delegacij. Upajmo, da bomo imeli pri tem srečno roko in izbrali res dobre delegate, da bo njihovo delo bolj spodbudno in plodnejše.

Že prej sem omenil, da se naša delegacija pred vsako sejo sestane, pregleda gradivo, zavzame po potrebi svoja stališča ter določi, kdo bo šel na skupščinsko sejo. Udeležba naše delegacije na sejah je med 90 - 95 odst.

Napaka naše delegacije pa je v tem, da sklepov z določene seje ne prenašamo na celo delegacijo; o tem so podrobneje seznanjeni le delegati, ki so se udeležili posameznih sej. To napako bo potrebno odpraviti, če ne takoj, pa vsaj z izvolitvijo nove delegacije v prihodnjem letu.

Kritično moramo oceniti delo naših delegacij v SIS (na po-

MILAN KONESTABO

Delegati prejemajo gradiva pravočasno

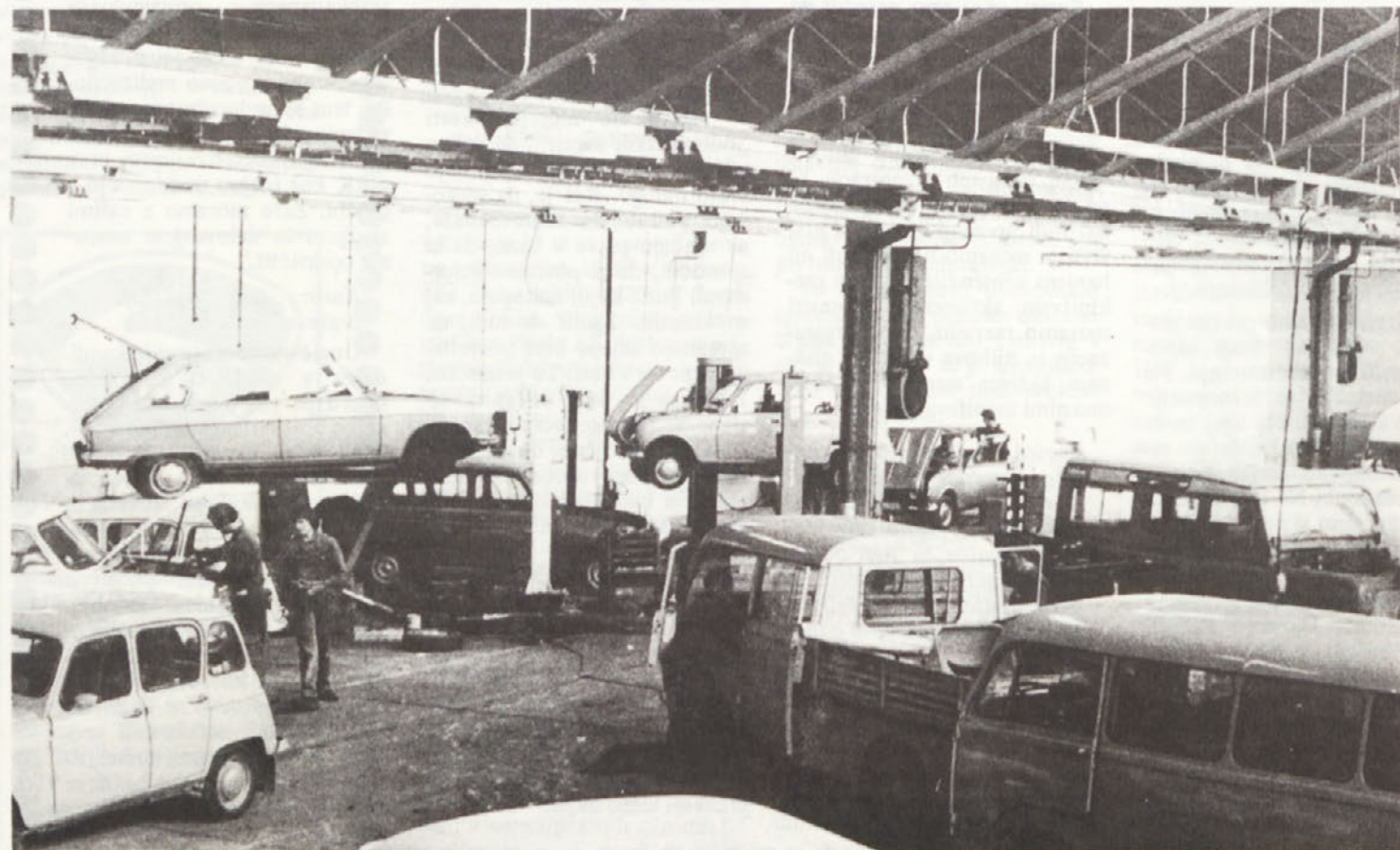
Precej časa je že minilo, odkar je naša družba prešla iz sistema parlamentarne ureditve na delegatski sistem. Prva seja delegatov zbora združenega dela občinske skupščine Novo mesto je bila 29. 4. 1974 in do sedaj je bilo že 19 sej. Ker je v kolektivu „Podgorje“ Šentjernej zaposlenih le 160 delavcev, delegacija pa se voli na 300 zaposlenih, je naša delegacija združena s skupnimi službami IMV Novo mesto. Delegacija IMV - TOZD Tovarna Podgorje Šentjernej šteje 5 članov in ravno toliko članov dajo tudi skupne službe IMV Novo mesto.

Težave so prav gotovo iste

kot v drugih kolektivih: sklic delegacije pred vsako sejo, da se pregleda gradivo, katerega občinska skupščina pošlje, in spet po vsaki seji, kjer mora delegat, ki je bil na seji, poročati ostalim delegatom o vsem, kar so na seji sklenili in o čemer so razpravljali. Gradivo je skupščina pošiljala redno 10 do 14 dni pred vsako sejo, tako da so delegati gradivo predelali tudi individualno.

Naj poudarim, da so delavci pokazali interes za delo skupščine; v razpravi so sodelovali v glavnem pri reševanju problematike njihovega krajevnega območja.

FRANC LUŠTEK

IMV servis v Novem mestu je po kvaliteti storitev znan po vsej Jugoslaviji. (Foto J. Simčič)

Takole so se postrojile naše „katrce“ ob ozdravljnem Paličkem jezeru.

Razstava IMV na jezeru Palić

Šest let je potekalo delo na izpraznjevanju, čiščenju in na ponovnem polnjenju jezera Palić s čisto vodo, v teh krajih imenovanega tudi Panonsko morje.

Očiščeno in ozdravljeno jezero je izročil svojemu namenu tov. Aleš Bebler, predsednik jugoslovanskega odbora za zaščito človekovega okolja. Neposredno po izročitvi jezera obči-

ni Subotica je poslovalnica IMV Novi sad organizirala manjšo lokalno razstavo prikolic, osebnih in gospodarskih vozil, za katere je tu opaziti velik interes, predvsem individualnih kupcev.

Razstava je bila odprta 10 dni z velikim efektom, predvsem zato, ker obiskovalci niso bili samo Subotičani in okoličani.

Nekaj dni za tem, ko smo odprli razstavo, so podobno razstavili svoje izdelke tudi: ELAN, ki je prikazal čolne in jadrnice, ter TRESKA in BRAKO svoje prikolice. S tem pa so naredili uslugo IMV, kajti komentarji obiskovalcev so močno govorili v prid našim izdelkom.

V času razstave smo se pogovarjali s predstavniki sindikata občine Subotica in direktorje jezera Palić o prodaji večje količine prikolic. Vsi so ocenili, da bi s postavitvijo prikolic v neposredno bližino jezera lahko omogočili poceni bivanje svojih delavcev in turistov z ozirom na to, da ima edini hotel na Paliću minimalno kapaciteto. Škoda je, da so se dela na Paličkem jezeru zavlekla. Prav zaradi tega smo tudi relativno pozno organizirali razstavo, saj se je sezona letnih dopustov začela že veliko prej. Zato bomo prihodnje leto že konec marca oziroma v začetku aprila razstavili večje število prikolic.

Za obnovitev in ponovno „ozdravitev“ jezera, kot temu pravijo strokovnjaki, je bilo vloženo veliko sredstev, veliko volje in prostovoljnega dela domačinov, predvsem pa mladih ki so prvi priskočili na pomoč.

Njihov trud pa ni bil zaman – dobili so novo, lepše, čistejše jezero, ki bo bogatilo in krasilo pokrajino ter privabljalo turiste. Jezero leži ob glavni prometni zvezi med Madžarsko in našo državo in je zaradi tega izredna turistična točka tudi za prehodne goste, še zlasti pa za ljubitelje športa na vodi in ribolova. Za Subotico in njeno širše zaledje pa se bo tu verjetno razvil rekreacijski center.

Prod. sklad. IMV
NOVI SAD

Servis v sedmih mesecih

	76	77	%
servisni pregledi osebnih vozil	143	794	555
servisni pregledi gospodarskih vozil	272	345	127
generalna popravila	163	195	120
popravila prikolic	66	150	227

Analiza poslovanja servisa IMV v prvih sedmih mesecih letošnjega leta je, v primerjavi z enakim obdobjem v lanskem letu, v prvi vrsti pokazala velik porast vhodov posameznih tipov vozil.

Podatki podkrepnjujejo doseženo finančno realizacijo, ki v tem obdobju znaša 11.799.741,45 din, kar je za 162% več kot v enakem lanskem obdobju.

Hkrati z omenjenimi rezultati ugotovljamo, da je poprečno 70% vozil na dan, ki jih servisiramo ali drugače popravljamo, izven območja, ki ga pokriva naš servis, saj lahko vsakodnevno opažamo na parkirnem prostoru servisa vozila z registrskimi področji Kranja, Kopra, Maribora, Siska, Karlovca, Slav. Broda, Reke, Beograda in celo iz Skopja.

Vse to dokazuje, da v servisu dobro delamo in da rezultati, ki smo jih dosegli, niso odraz samo nove organizacije servisa, pač pa je le-te potrebno pripisati tudi vsem posameznikom, zaposlenim v servisu. Vsak med njimi po svojih močeh pomaga pri uresničevanju in izvrševanju nalog, ki pogojujejo kvalitetno opravljena dela, kar vpliva na uspešno poslovanje servisa.

Rezultati, ki smo jih dosegli ter zaupanje strank, ki ga uživamo v širšem prostoru in izven meja naše republike, nam vlivajo nove moči in prepričanje, da smo na pravi poti. To pa nam omogoča doseči še boljše finančne in poslovne rezultate.

ZVONE MIKLIČ
IMV SERVIS

V servisu IMV je čakalnica za stranke zelo lepo opremljena, tako da jim ni težko počakati na popravilo avtomobila. (Foto J. Simčić)

Jadranski sejem v Budvi

Podjetje „OPREMA“ iz Titograda je od 15. julija do 15. avgusta 1977 sodelovalo na jadranskem sejmu „Nautični in camping salon“ v Budvi na zakupljenem odprtem prostoru 400 m². Razstavni prostor je bil pri vходу sejma z leve strani upravne zgradbe.

Na 300 m² so bila razstavljena vozila in prikolice Industrije motornih vozil iz Novoga mesta, na 100 m² pa vozili

Peugeot 104 in Peugeot 504. Na drogovih izpred vozil IMV so vihrale po štiri zastave IMV in „OPREMA“, pred voziloma Peugeot zastave in panoji „Tehnoservisa“ Beograd in „Jugoslovske investicijske banke“ podružnica Titograd.

Veliki panoji Industrije motornih vozil in „Oprema“ so bili obešeni na upravni zgradbi sejma, kjer je imela „OPREMA“ svojo pisarno, teleks in telefon.

Na 300 m² so bila razstavljena naslednja vozila in prikolice: 3 kom IMV-RENAULT 4 TL „SPECIAL“, 1 IMV-1600 BR KOMBIBUS, 1 IMV-1600 BR TURIST, 1 IMV-1600 BR SERVIS, 1 IMV-1600 BR SANITET, 1 IMV-1600 BR GASILEC, 1 IMV-2200 D MINIBUS z 1+8 sedeži, 1 IMV-2200 D MINIBUS z 1+11 sedeži, 1 IMV-2200 D KAMIONET in 4 prikolice IMV ADRIA Export (305 SLB, 380 L, 450 Q in 500 E). Razstavljenih je bilo torej 15 eksponatov.

V 30 dneh je sejem obiskalo okoli 120.000 obiskovalcev iz raznih krajev Jugoslavije in sveta.

Našo izložbo je poleg ostalih obiskalo več družbenopolitičnih delavcev; med njimi so bili državni sekretar za finance, predsednik skupščine SR Črne gore, predsednik gospodarske zbornice in sindikata SR ČRNE GORE, predstavniki Italije, Indije, Pakistana in druge pomembne osebnosti, katere so sprejeli tudi predstavniki „OPREMA“. Razgovori so tekli v glavnem o plasmanu vozil

IMV in Peugeot na črnogorskem področju in kvaliteti teh vozil. Vozila IMV kot Peugeot in prikolice ADRIA so dobila visoko ceno.

Več delovnih organizacij s področja SR Črne gore, Kosova, Bosne in Hercegovine ter Makedonije je pokazalo zanimanje za nabavo vozil IMV-2200 D MINIBUS, KAMIONET in Peugeot 504, zasebniki pa so se najbolj zanimali za IMV-RENAULT 4 TL „SPECIAL“, Peugeot 104 in ADRIA prikolice.

O možnosti prodaje navedenih vozil so vodeni razgovori s predstavniki Kombinata aluminija Titograd, „Radoje Dakić“ Titograd, Znanstveno preduzeče Titograd, Medicinski centar Titograd, „Zetatrans“ Titograd, „OGP“ Titograd, „Luka Bar“, Bar, „Montenegroturist“ Budva, OGP Ulcinj, Komunalno stambeno preduzeče Kotor in Budva, Dom zdravlja Budva, „Prvoborac“ Herceg novi, Željezara „Boris Kidrič“, Nikšič ter Medicinski centri Bijelo polje, Ivograd in Danilovgrad ter še z drugimi predstavniki raznih delovnih organizacij s področja SR Črne gore, Bosne in Hercegovine, Makedonije in Kosova.

Dobri organizaciji sejma, strokovnim referentom podjetja „OPREMA“, propagandi in reklamami preko RTV Titograd in dnevnega lista POBJEDA gre zahvala, da je sejem popolnoma uspel, saj so bili razprodani vsi eksponati in za naslednje obdobje sklenjenih več pogodb.

Želimo pripomniti, da smo začeli sodelovati z „OPREMA“ Titograd zaradi njenega zagotovila, da se bo posvetila samo programu IMV. Ugotavljamo, da ni držala besede, kar je poven dokaz, da trgovina v dosedanji stopnji organiziranosti in z dosedanjimi navadami ne more biti zadosten garant za tako intenziven razvoj, kot smo ga beležili in ga načrtujemo.

MARTIN KAŠIČ

Z učenci v gospodarstvu smo podpisali pogodbe

Izobraževalna služba IMV je organizirala 24. in 25. avgusta slavnosten podpis učnih pogodb med učenci v gospodarstvu in delovno organizacijo. Učence in njihove starše sta pozdravila Božo Kočevar, direktor tovarne avtomobilov, in Andrej Dular, vodja kadrovske službe. Direktor tovarne avtomobilov je opisal razvojno pot industrije motornih vozil, vodja kadrovske službe pa je vajencem opisal potrebe IMV po kadrih, pri čemer je še posebej poudaril, da bodo imeli najuspešnejši velike možnosti za šolanje ob delu in za napredovanje.

Učenci so si skupaj s starši že pred podpisom pogodb ogledali vse proizvodne dvorane v Novem mestu. Tako so si ogledali tovarno prikolic in tovarno avtomobilov z vsemi njenimi oddelki. Ogled tovarn je pri učencih in starših vzbudil mnogo odobravajočih in celo navdušenih besed nad proizvodnjo, kakršne še niso videli nikoli prej.

Po slavnostnem podpisu učnih pogodb – podpisalo jih je 156 vajencev različnih strok, nekateri od njih se bodo šolali v Ljubljani, Škofji Loki in drugje, so se starši in vajenci udeležili majhne zakuske, ki jo je pripravila izobraževalna služba. Še med

zakusko in po njej so mnogi starši in vajenci želeli dodatna pojasnila pri predstavniki izobraževalne službe Ivanu Šantlju in Stanetu Žagarju.

Srečanje staršev, učencev in predstavnikov našega delovnega kolektiva je minilo v pristrnem in plodnem ozračju. Oboji so na koncu izrazili željo in potrebo po več takih srečanjih.

J. S.

Takole so se zbrali učenci okoli tov. Dularja, ko so podpisovali pogodbe. (Foto J. Pavlin)

Še o drugem srečanju IMV na Gorjancih

Drugo srečanje delavcev iz vseh TOZD IMV je za nami. O poteku je bil v zadnjem Kurirju napisan poseben članek, ilustriran s fotografijami, zato bi danes pisal predvsem o tem, kaj bi želeli v bodoče, da postanejo naša srečanja na Gorjancih še bolj kvalitetna.

Danes bolj trezno razmišljamo in analiziramo, kaj nam je uspelo in kaj bi se dalo v bodoče spremeniti, izboljšati. Lahko rečemo, da je drugo srečanje uspelo; hkrati je tudi potrdilo, da je bila pravilna pobuda sindikalne organizacije, da postane ta prireditelj tradicionalna in da je dan vstaje slovenskega naroda dan Industrije motornih vozil. To dejstvo med drugim potrjuje večje število prijavitelj. Lani se je prijaviло 2063 delavcev in 1671 njihovih družinskih članov, letos pa se je število prijavitelj dvignilo na 3070 zaposlenih in 1896 družinskih članov, torej je bilo 1232 prijav več kot preteklo leto. Zaradi slabega vremena se vsi prijavitelji srečanja niso udeležili. Prišli so pač tisti, ki jih slabo vreme ni motilo. Če dodamo še vaščane izpod Gorjancev in druge, ki so redni obiskovalci prireditelj pri Miklavžu, število 5000 do 6000 udeležencev, na katero smo računali, v primeru lepega vremena ne bi bilo previsoko.

Organizacija prevoza, prehrane in programa za tolikšno število ljudi je zahtevala veliko truda od organizatorjev. Ker želimo programe bodočih srečanj popestriti, se bom v tem članku dotaknil nekaterih vprašanj in problemov, ki iščejo izmenjavo mnenj tudi z ostalimi, ne pa samo med neposrednimi organizatorji.

Vsekakor je organizacija prevoza tolikega števila ljudi po dokaj ozki gozdni cesti zahtevna naloga. Ustali smo prakso, da tega dne organiziramo enosmerni promet in lahko trdimo, da smo s tem vprašanje urejanja prometa uspešno rešili. Težava pri zadnjem srečanju je bila predvsem v tem, kako zagotoviti prevoz za vse. Angažirali smo naš prevoznik, najeli še 8 avtobusov in izdelali tak voznik red, da bi vsi avtobusi vozili dvakrat v obe smeri. Tako so morali nekateri avtobusi na pot s prvih postaj že ob 5. uri zjutraj. S tem smo zagotovili prevoz za vse, ki so tega dne želeli na Gorjance. V bodoče si bomo prizadevali, da bomo vozne rešitve pravočasno posredovali vsem TOZD in omogočili, da bodo vsi o odhodu avtobusov obveščeni.

Drugi problem našega sreča-

nja je kulturni program. Srečanje organiziramo v juliju, ko je večina članov kulturno-umetniških društev na dopustu in je težko dobiti za ta čas primerne izvajalce. Letos so ga pripravili delavci iz TOZD Tehnoservis. Mislim, da bi s to obliko nadaljevali tudi v prihodnje. Predlagam, da bi za prihodnje srečanje program pripravila druga TOZD ali pa dve skupaj. Tako bi postalo tradicionalno, da programe pripravljamo in izvajamo sami. Vsebovali naj bi predvsem narodne pesmi, slovenske narodne plese, anekdote, zbrane med delom v tovarni, recitacije in podobno. S tako akcijo bi poživili kulturno dejavnost v TOZD, programi na teh srečanjih bi postali ogledalo te dejavnosti. Da to ustvarimo obstajajo pogoji, saj je marsikateri naš delavec in delavka že član teh dejavnosti na terenu, pa bi ti lahko postali tudi nosilci priprav. Dobro bi bilo, da bi o tem razpravljali v sindikalni organizaciji in začeli s pripravami že v letošnjem letu. Predlagal bi, da ta program pripravi za naslednje srečanje TOZD tovarna Podgorje Šentjerneje, kjer imajo bogato pevsko tradicijo. Tako pripravljen in izveden program bi prav gotovo spodbudil marsikoga.

Športno šaljivo tekmovanje je na letošnjem srečanju zelo uspelo, saj so ekipe prvič prijavile skoraj vse TOZD in obrati. Številni gledalci, ki so se zbrali in potrpežljivo čakali na začetek programa, so se nasmeljali spretnostim in nerodnostim nastopajočih. Predlogi in ideje bi bile dobrodošle tudi glede tega programa. Na vseh dosedanjih srečanjih so bile zastopane pretežno moške discipline. V bodoče želimo vključiti v ekipe tudi dekleta, za katere bi pripravili ustrezen program.

KAKO SMO SE POSTAVILI LETOS?

Na letošnjem tekmovanju se je pomerilo v spretnosti in moči 8 ekip. Tekmovanje je obsegalo streljanje z zračno puško, prenašanje kozarcev, napolnjenih z vodo, tek v vrečah, vodenje samokolnice in vlečenje vrvi. Najbolj se je izkazala ekipa TOZD tovarne Podgorje Šentjerneje, ki je s 35,5 točkami dosegla prvo mesto. Uvrstitev ostalih ekip je bila naslednja:

- 2. mesto ekipa obrata Semič (lanskoletni zmagovalci) 30 točk
- 3. mesto ekipa obrata Suhor 26 točk

- 4. mesto ekipa avtoparka 25,5 točk
- 5. mesto ekipa TOZD tovarne opreme Črnomelj 22 točk
- 6. mesto ekipa TOZD tovarne opreme Mima 19 točk
- 7. mesto ekipa TOZD TA 14 točk in
- 8. mesto ekipa OPP TA 10 točk.

Tri prvouvrščene ekipe so dobile diplomo, prva pa še posebno nagrado kot nadomestilo za izgubljene kalorije.

Izven konkurence sta v streljanju z zračno puško tekmovali še ekipi tovarne prikolic in TOZD ZIF Ljubljana.

Posebno pozornost smo v letošnjem jubilejnem letu na srečanju posvetili prikazu obrambne pripravljenosti naše delovne organizacije. Teritorialna enota je zelo uspešno demonstrirala napad na bunker, ekipa prve medicinske pomoči se je izkazala pri nujenju prve pomoči ranjencem, enota narodne zaščite pa je urejala promet in zavarovala območje izvajanje vaje. Večina gledalcev je imela priložnost, da prvič vidi naše nove uniforme pripadnikov civilne zaščite, ki so enotne na območju cele Jugoslavije in način označevanja narodne zaščite. Pohvaliti moramo delo vseh teh enot, ki so vložile veliko truda, da bi naložene naloge čimbolj opravile. Mislim, da izražam mišljenje večine, da so v tem popolnoma uspeli. Gasilci so z gašenjem požara uspešno zaključili ta del programa.

OHRANIMO OKOLICO MIKLAVŽA NEDOTAKNJENO!

Pred odhodom domov nam je pogled zastal na tisto, kar je ostalo. Koliko časa in truda bo potrebno, smo razmišljali, da se okolje pospravi in uredi! Še teže nam je bilo, ko smo zagledali češnje, ki so bile v preteklem letu še bogato obložene, kako žalujejo za tistim, kar so izgubile. Ne za sadovi, to je njihov dar, ampak za deli drevesa, ki rodijo plodove. Bogate krošnje, ki so bile prejšnja leta obložene z rdečimi češnjami, so se razredčile. Videli smo polomljene veje, ki so nas nemo obtoževale, zakaj nismo ničesar storili, da bi jih zavarovali pred tistimi, ki grobo posegajo v njihovo bogastvo. Če ne bomo ničesar ukrenili, preti nevarnost, da ostanejo samo debela in redke polomljene veje.

Na takšnih prireditvah in obiskih pri Miklavžu pozabljamo na tisto, kar krasi ta prostor, najlepši na Gorjancih. Po-

zabljamo, da imamo tukaj naravo še neokrnjeno, da tukaj vlada mir, da je tukaj zrak, ki ga vsi iščemo in potrebujemo. Če ne bomo ukrepali, preti Miklavžu, da izgubi svojo privlačnost, svojo naravno lepoto in tisto, kar nas toliko veže na ta kotiček Gorjancev. Mislim, da moramo temu predelu v bodoče posvetiti več pozornosti. Urediti moramo parkirišča, določiti prostore za kurjenje ognja, postaviti smetnjake za smeti in smetišča, sanitarije ter opozorilne table, ki obiskovalce prosijo in opozarjajo na red in čistočo na tem območju. Počasi, vendar vztrajno, se bomo navajali in vzgajali, da čuvamo in varujemo ta prostor takšen, kot nam ga je podarila narava.

In na koncu, kaj narediti, da se tukaj ne bi srečevali samo enkrat na leto? Da postane to gostišče naše rekreacijsko središče! Predvsem je nujno, da napeljemo elektriko. Velike težave imamo ob velikih prireditvah s posojajo agregata, težave pa so tudi pri delu v gostišču in pri pripravi hrane. Nimamo še predračuna, koliko bi stala napeljava elektrike, želimo pa, da bi ob prihodnjem srečanju zagorela tudi tukaj električna luč. Nujna bi bila tudi napeljava vodovoda in ureditev kuhinjskih prostorov. Določiti bi bilo potrebno tudi prostor za nekaj prikolic in izgraditi kakšno igrišče, narediti stezo za trim. Tako bi ustvarili osnovne pogoje za prijeten počitek naših delavcev in drugih. Res je, da sredstev nimamo veliko, imamo pa možnost, da jih zberemo ter uredimo prostor za naše rekreacijsko središče. Tu bi naši delavci preživeli konec tedna po napornem delu v tovarni, ob sobotah in nedeljah in si nabirali novih moči.

Ne malo pa je tudi tistih, ki bi del svojega dopusta preživeli tukaj. Prepričan sem, da bi mnogi izmed nas bili pripravljene prispevati nekaj v tej ali oni obliki, da postane Miklavž mesto, kjer se zbira, porazgovorimo in razveselimo tudi izven naših običajnih srečanj. Prosto-voljna delovna akcija bi rodila dobre rezultate. Izdelali bi plan ureditve, se lotili dela, prihodnje leto pa začeli uživati sadove tega prizadevanja. Predlagam, da o tem vsi razmišljamo in s predlogi pomagamo k boljšim rešitvam. Naš Kurir bi lahko vaše zamisli in predloge zbiral in objavil v naslednjih dveh številkih pod naslovom „Odmevi na srečanje pri Miklavžu“.

IVAN TOVŠAK

Delovni »bolniki« za svoj žep

Naš delavec je „vzel“ bolniško, da bi doma pospravil krompir . . .

Pred leti smo uvedli za vse zaposlene v naši delovni organizaciji stimulativen dodatek za redno izvrševanje delovnih nalog v višini 10 %. Do stimulacije so bili upravičeni delavci, ki so redno izvrševali delovne dolžnosti, točno prihajali na delo in odhajali z dela in v tekočem mesecu niso bili odsotni z dela, razen če so bili na rednem letnem dopustu.

Stimulacija je bila zelo učinkovita pri delavcih, ki so pogosto izkoriščali stalež bolnih za domača opravila. Nova samoupravna zakonodaja ter merila za ugotavljanje in delitev dohodkov in osebnih dohodkov sedaj nalaga TOZD-om, da oblikuje takšen sistem delitve sredstev za osebne dohodke, ki bo zajemal kriterije za merjenje kvalitete, količine in gospodarnosti. Spremljati bo potrebno izpolnjevanje delovnih dolžnosti glede na kakovost, količino in gospodarnost po osnovah in merilih, ki so v naprej določeni oziroma planirani.

S 1. avgustom 1977 določbe o stimulativnem nagrajevanju za redno izvrševanje delovnih nalog v višini 10 % ne veljajo več.

Zanimalo nas je, kako kaj naša odločitev za prvi mesec vpliva na naše zdravje? Prvo smo povprašali v naši obratni ambu-

lanti, kakšen stalež beležijo v mesecu avgustu, odgovorili so nam, da so se zahteve po bolniškem staležu močno povečale, ob določenih dnevih tudi za 100 %. Vzroke za to niso analizirali, niti niso vedeli za naše odločitve o ukinitvi stimulativenega dela osebnega dohodka.

V ambulantni smo izdelali zajeten seznam odsotnih z dela. Seznam smo dopolnili s tistimi bolniki, ki jih ni na delu, pa so bolniško dobili v ambulantah okoliških krajev in s temi podatki odšli na pot, da bi ugotovili, kakšno je zdravstveno stanje teh bolnikov.

Že takoj na začetku se je izkazalo, da je vzrok za povečanje bolniškega staleža tudi ukinitve 10 % stimulacije in sezona kmetijskih del, predvsem pobiranje krompirja.

Analize in redno spremljanje gibanja bolniške so pokazale, da so delavci, ki imajo doma kmetije dobesečno navalili na ambulanto. Pri tem navalu ni bila izvzeta niti naša ambulanta, ki pa je edina pristojna za dodelitev bolniškega staleža.

Polindustrijski delavci in polkmetovalci ali kratko polproletarci so navalili na ambulante, ker jih je skrbelo, ali bodo lahko pospravili pravočasno ves krompir. V zvezi s tem navalom je

eden izmed zdravnikov izjavil, da je odkril novo nalezljivo bolezen: vsi po vrsti obolevajo za bolečinami v hrbtenici, tako da zdravniki mislijo, da gre za epidemijo. Epidemično se seveda širijo samo nalezljive bolezni.

Pri vsem tem se odpira več tehtnih vprašanj (namenoma opuščamo že večkrat publicirane podatke o gospodarski škodi, ki jo zaradi neopravičenega izkoriščanja bolniškega staleža trpi jugoslovansko gospodarstvo). Ali lahko ti delavci, ki imajo doma kmetije, za svoj in čisto samo svoj dobiček v nedogled izkoriščajo vse tiste delavce, ki doma nimajo zemlje? Ali lahko ti delavci na račun normalnih koristnikov zdravstvenih uslug neomejeno in ne kaznovano izkoriščajo socialno zavarovanje? Ali je dopustno, da ti delavci zavestno tvegajo vse mogoče kazni in celo kritiko sodelavcev, vse samo da bi si prislužili pokojnino in s tem socialno varnost na račun nedela?

S tem da se delavci doma ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo po vsej verjetnosti ustvarjajo tudi dodatne dohodke, ki so tako veliki, da se jim še prej, ko je še veljala stimulacija še splačalo kršiti vse predpise in izigravati delavce, ki nimajo možnosti za

dodatno proizvodnjo. Pri tem pa se je prav zaradi njih dogajalo, da določena dela niso bila opravljena pravočasno, še manj kvalitetno. Trpel pa je samo „čisti proletarec“, ki je v celoti odvisen od dela in proizvodnje v tovarni. Zlasti pa je odvisen od njene končne realizacije, ki se ne ozira na kmetijska dela in na njihovo sezono. Poleg tega ti delavci z neopravičenim izkoriščanjem zdravstvenih uslug po nepotrebnem obremenjujejo

Eden izmed „bolnikov“ je doma med bolniškim staležem pospravil otavo . . .

zdravstveno varstvo, njegove zmogljivosti in tudi kvaliteto.

Da bi v praksi preverili, kaj se dogaja za reklom „je na bolniški“, smo se 3. 9. podali na teren, v vasi v okolici Šentjerneja. Kontrolor je tam opravil več rutinskih obiskov na domu. Pri tem pa je odkril marsikaj zanimivega.

Že pri prvem obisku je moral ugotoviti grobo kršenje določil o koriščenju bolniškega staleža. ALOJZ LENČIČ, je bil prvi bolnik, ki ga je obiskal na domu. Vendar v Loki v hiši št. 9 ni bilo nikogar doma. Kontrolor je vprašal, kje bi lahko našel tega bolnika in sosedje so mu povedali, da je na njivi. Kontrolor je odšel za njim na njivo in ga našel, kako pobira krompir.

Kasneje se je razkrilo, da je Lenčič težak astmatični bolnik, poleg tega boluje še na jetrih, bolniško pa je imel od 26. 8. naprej zaradi gastritisa. Zdravnik šentjernejske ambulante je izjavil o njem (tam Lenčič išče zdravniško pomoč), da sploh ne bi smel delati, marveč da bi moral počivati.

Drugi obisk je kontrolor bolniške opravil pri VINKU BARBICU. Mož je imel na roki mavce, ker si je zlomil roko pri transportu prikolic. Razumljivo je, da z zlomljeno roko ni mogel delati.

Tretji obisk pri MARTINU JARKOVIČU v Gornjem Vrhpolju se je spet iztekel v grobo kršenje predpisov o bolniškem staležu. Jarkovič je bil na bolniški od 29. 8. zaradi otekanja nog. Pripravlja pa se tudi na operacijo, zato bi moral ležati in si nogo spočiti. Jarkovič pa je sušil otavo, pri čemer ni mogel sedeti, marveč je moral pošteno stati na nogah, če je hotel vihteti grablje.

Četrti obisk je kontrolor opravil pri DRAGU PILETIČU.

Piletič je bil tega dne doma. Ko se je Piletič pokazal kontrolorju, ni kazal hudo bolnega videza, čeprav ga je že od 22. 8. mučil gastritis. Ko ga je kontrolor vprašal, če ima bolniško, je Piletič izjavil, da jo še ima. Potem je še dodal, da bo šel popoldne v Šentjernejo in da jo bo zaključil. Kasneje se je izkazalo, da je bil Piletič pri zdravniku v Šentjerneju 2. septembra. Tedaj mu je zdravnik bolniško že zaključil, zato bi moral tega dne že delati (bila je delovna sobota 3. 9.). Na to je verjetno kar pozabil.

V Gradišču je kontrolor obiskal ALOJZA NOVAKA, ki ima zelo zvišan pritisk, predpisano redno kontrolo, predtem pa se je že tri mesece zdravil v bolnišnici. Ko je Novak zagledal kontrolorja bolniške, je jadrno skočil skozi okno v posteljo. Kontrolor ga je našel v postelji do vratu pokritega . . .

Ob vsem tem lahko ugotovimo, da bi morali o problemu neopravičenih bolniških dopustov razmišljati vsi: delavci, ki so na ta način izkoriščeni, prav gotovo pa ne bi smelo biti narobe, če bi o tem problemu razmišljali tudi zdravstveni delavci. Mogoče bi bilo res dobro, da se dobijo skupaj predstavniki zdravstvenih delavcev in delovnih organizacij. Mogoče bi lahko skupaj našli pot do rešitve tega problema. Predvsem bi morali razmišljati o ljudeh, ki vedno znova izkoriščajo pravico do bolniškega staleža, potem pa delajo doma, „šušmarijo“ ali celo kartajo. Uspeh pri tako zamišljeni akciji prav gotovo ne bi izostal, zato bi moralo pred vsakim podobnim poročilom kot je tole, že stati poročilo o skupnem delu predstavnikov delovnih organizacij in zdravstvenih delavcev.

Šofer Negovanović je s tem kombijem prevozil brez generalnega popravila razdaljo, enako skoraj dvakratnemu obsegu Zemlje.

Tri in polkrat okoli zemlje – do generalne

Radojica Negovanović, petinpetdesetletni upokojeni zastavnik prometne službe v JLA, zdaj je že 9 let zaposlen v TOZD COMMERCE se še zdaj, po tridesetih letih zvestobe štirim kolesom in cesti, ne more posloviti od tega dela, ki je več kot poklic: je ljubezen in strast. Vendar bi bila tudi ljubezen premalo tehten razlog za ta zapis. Za tem se kriva več kot 700.000 km prevoženih cest po vsej Jugoslaviji z različnimi vrstami vozil. Za tem pa ni nobene nesreče, samo majhna praska po prikolici in nekaj plačanih kazni na cesti. Je pa veliko izkušenj, ki jih je vsak dan pripravljen posredovati drugim.

Vprašali smo ga, kaj je posebej pomembno, če hočemo dobro voziti in imeti vozilo vedno v brezhibnem stanju.

„Najprej je potrebno poskrbeti za vozilo. Pri kombiju vsakih 5000 km opraviš servis, hkrati pa natančno vem, kakšna je življenjska doba posameznih delov, zato se ponavadi že prej zavarujem pred presenečenji, tako da si take dele že prej prekrbim. Z enim izmed kombijev sem tako prevozil 145.000 km brez generalnega popravila po vseh mogočih cestah, v treh letih pa sem prevozil z njim 235.500 km. Drugi šoferji morajo iti na generalno že pri 70.000 km, čemur je vzrok prehitra voznja. Jaz pa vedno vozim varno vožnjo in ohranja vozilo pri polnih močeh,“ je povedal Radojica Negovanović.

– Kaj vam pomeni šofiranje?

„Za vsako delo je potrebna volja, potrebna pa je tudi ljube-

zen. V vsakem delu človek uživa; če ne uživa, potem ni delo. Ravno tako je s šofiranjem. Mene šofiranje, upravljanje z vozilom naravnost veseli. Uživam, ko poslušam pravilni tek motorja in vem, da me ne bo pustilo na cedilu vozilo, za katero tako skrbim.“

– Kakšen nasvet bi dali mladim, neizkušenim voznikom, smo ga vprašali za konec.

„Največ nezdov v prometu ima vzrok v tem, da ljudje preveč izzivajo srečo in ne upoštevajo pravil. Na cesti morata vladati potrpljenje in razumevanje. Tega pri nas nimamo preveč, zato je razumljivo, da so predpisi in kazni strogi. Če tega ne bi bilo, bi bilo stanje na naših cestah še hujše. Pogrešam pa pri današnjem pouku novih šoferjev več vpogleda v dogajanje v motorju. Marsikdo, ki vozi svoje vozilo, nima nobene predstave, kaj se dogaja v stroju, če pritiska na sklopko. Res je, da naša AMD še niso tako bogata, da bi imela simulatorje, na katerih bi bilo vse to vidno, prav lahko pa bi si pomagala z običajnimi risbami in mogoče tudi modeli. Še posebej pa moram poudariti, da je zelo naporen tudi poklic inštruktorja. Po mojem mnenju ne bi smeli učiti več kot 10 ur skupaj. Saj že po nekaj urah zelo pade sposobnost učenja in koncentracija,“ je povedal Radojica Radovanović na koncu, potem ko je že pokazal, da se mu mudi v Ljubljano, kjer je bil letos že 342-krat.

Naj na koncu tudi mi priпомнимo, da se velja kdaj pa kdaj spomniti na nasvete tega „letečega moža“.

OGANIZACIJA POČITNIŠKE PRAKSE 158 učencev na

V DNEH REFORME ŠOLSKEGA SISTEMA praktičnem delu

Za nami sta dva vroča poletna meseca, ko vsi razmišljamo o počitnicah. V teh mesecih so tudi dijaki in študentje odložili knjige in zvezke ter se spoprijeli s prvim delom. Napotili so se v delovne brigade ali delovne organizacije, od katerih prejemale študentske stipendije. V delovnih organizacijah so opravljali enomesečno obvezno delovno prakso.

Svoje in pogodbeno obveznosti so v letošnjem poletju opravili tudi naši študenti. Na prakso smo sprejeli tudi zunanje praktikante. V DO IMV se je zvrstilo v tem letu 158 praktikantov. Če razčlenimo udeležence po šolah, dobimo naslednji pregled:

TSS strojna in elektro smer — 96,
ESS in UAS — 34,
TSS za industrijske oblikovalce — 2,
gimnazija — 14 ter
12 študentov in študentk iz
raznih višjih in visokih šol.

Veliko število praktikantov in usmeritve zakona o usmerjenem izobraževanju je službo za izobraževanje v DO IMV pripeljalo do spoznanja, da počitniške prakse brez predhodno pripravljenih programov ne bo mogoče uspešno izpeljati. Na priprave za izdelavo programov in razporeditev praktikantov smo začeli razmišljati že kmalu po novem letu. Vse naše študente smo v februarju s posebnimi vprašalniki informirali o terminih ter o pogojih dela (o stanovanju v času prakse, prometnih zvezah, o prehrani itd.). Iz tako pridobljenih podatkov smo izdelali terminski raspored prakse po šolah, letnikih, TOZD in oddelkih. Seveda s tem priprave še niso bile končane. Pred nastopom smo morali urediti še več formalnosti. Za vsakega praktikanta smo pripravili napotnico z ocenjevalnim listom, ki so jih spremljale ves čas prakse v oddelkih, potrdila s dovoljenjem za nemoten vstop v tovarno in koriščenje tovarniških prevozov. Vse praktikante smo za čas opravljanja počitniške prakse tudi nezgodno zavarovali.

Nastope prakse smo izvedli v skupinah iz posameznih šol. Določenega dne so se prakti-

kanti ob 6. uri javili v kadrovske oddelke, nato smo odšli v učilnico grmske šole ali z manjšimi skupinami v tovarniško menzo, kjer smo praktikante seznanili s potekom prakse, programi, jim podali informativen pregled o razvoju naše DO od Agroservisa do današnjih dni ter naših načrtih v prihodnje. Seznanili smo jih tudi s pravicami in z dolžnostmi ter o varstvu pri delu.

Letos smo prakso programsko dopolnili ter jo zaradi velikega števila praktikantov organizirali v proizvodnji. Višji letniki so prakso dopolnili v strokovnih službah z nalogami, povezanimi s proizvodnimi nalogami.

Praktično delo v proizvodnji ima več namenov:

— učenec naj spozna delo kot družbeno potrebno aktivnost za pridobivanje in ustvarjanje nove družbenoekonomske vrednosti, ki je pogoj za obstoj in napredek;
— pri delu naj spozna zakonitosti organizacije dela in odgovornosti, ki se preko organizacije dela prenaša na vsa delovna mesta, med katerimi ima DM tehnika pomembno nalogo;

— učenec naj doživlja delo v delovnem okolju v kontaktu z delavci, delovnim ritmom, kar naj mu oblikuje odgovoren odnos do dela in do delavcev — samoupravljalcev;
— učenec naj se nauči določenih spretnosti gibanja v proizvodnji, kar mu bo koristilo pri nadaljnjem učenju in delu;
— učenec naj preko prakse spozna DO, značilnosti dela, na DM se lažje odloči pri poznejših zaposlitvah.

Da delovna praksa ne bi obsegala samo manualno delo v proizvodnji, smo v program vključili še dodatno nalogo, ki obvezuje praktikanta, da miselno sodeluje ob delu ter povezuje pridobljeno znanje v šoli s praktičnim delom, ki ga opravlja. Vprašanja programske naloge so organizacijskega, kadrovskega, tehnološkega in tehničnega značaja ter iz področja varstva pri delu. V letošnjem le-

tu smo izdelali dva programa počitniške prakse:

— program delovne prakse za učence TSS strojne smeri je prilagojen za opravljanje prakse direktno v proizvodnji ter v pomožnih stranskih oddelkih, ki so vezani na osnovno dejavnost v IMV Novo mesto. Program je zasnovan na principu povezovanja teorije s prakso, s poudarkom na praktičnem delu in izhaja iz programa prakse strojne tehniške šole Ljubljana.

— Program delovne prakse za učence ESS in UAS je prilagojen za opravljanje prakse, vezan na proizvodni proces dela in poslovanja TOZD ali DS OSS. Tudi ta je zasnovan na principu povezovanja teorije s prakso ter izhaja iz programa za prakso EŠC Novo mesto. Učence smo v času prakse vključili tudi v proizvodno delo z namenom, da spoznajo delovni proces s proizvodnimi artikli, si ustvarijo predstave o proizvodnji, na katero je vezano vse nadaljnje delo v strokovnih

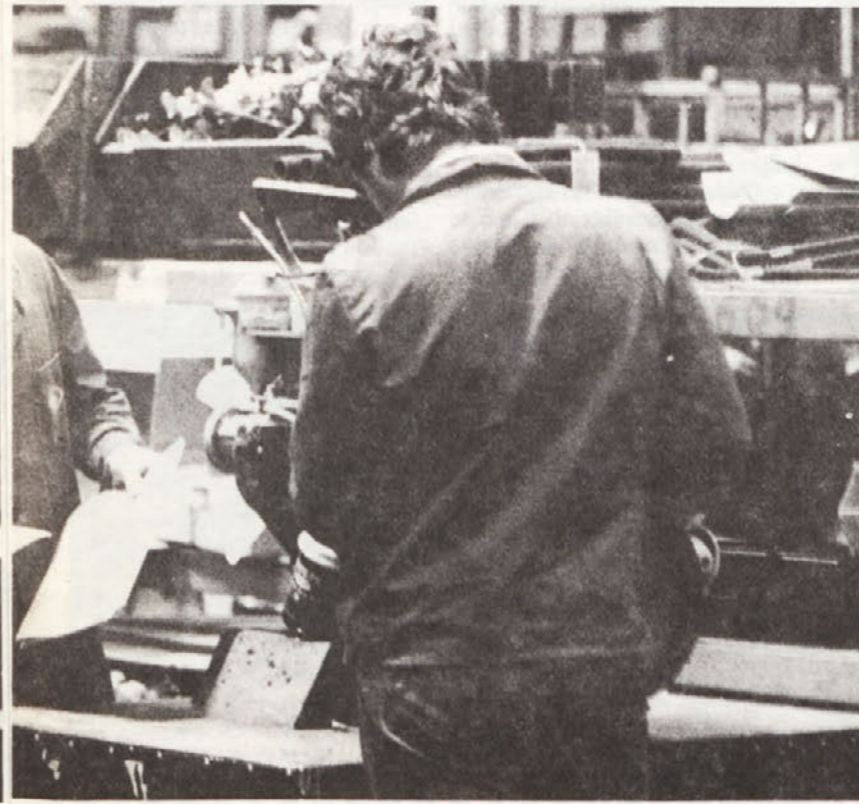
službah.

Programa sta nastala po zamislih referenta za izobraževanje v sodelovanju z vodji oddelkov in drugih strokovnih delavcev. V ljubljanski TSS kot v novomeški ESS so bili navdušeni nad našimi programi. Po izjavah predstojnikov navedenih šol uvajamo novo, dopolnjeno obliko prakse, ki je v skladu z novimi koncepti reforme šolskega sistema v usmerjeno izobraževanje. Direktorja ESS, tov. Zafreda je zanimalo, kako bomo predloženi program realizirali, osebno si je ogledal, kako praksa pri nas poteka. Bil je navdušen in ob koncu je rekel, da se bomo o teh vprašanih še pogovarjali ter obliko prakse še dalje razvijali.

Pri organizaciji zaposlovanja učencev — praktikantov v proizvodnji smo izhajali iz deduktivne metode, tako da smo učence najprej seznanili s končnim proizvodom (avtomobil — prikolica), nato pa smo ga postopoma seznanili še z organizacijo dela, s konstrukcijo izdelka, tehnološko in tehniško dokumentacijo, z varstvom in s

Tov. Stane Žagar, referent v izobraževalni službi, je bil inštruktor praktikantov

v proizvodnji. (Foto J. Pavlin)

tehnično zaščiteno pri delu. Postopnost v osvajanju znanja v proizvodnji je določena s planom zaposlovanja učencev v praksi ter pogojuje tudi možnost za uspešnost, kar ima poseben vzgojni pomen.

Zaradi lažjega nadzora smo vse praktikante zaposlili samo v dopoldanski izmeni. Vsak praktikant je polovico prakse opravil v direktni proizvodnji, drugo polovico pa v oddelkih individualne proizvodnje in spremljajočih strokovnih službah.

Pa naredimo kratek sprehod po naših proizvodnih halah in pogledimo, kje vse smo zaposlili naše praktikante. Za osnovno zaposlitev učenca v proizvodni proces dela smo izhajali iz delitve po zahtevnosti dela:

1. učenca I. letnika smo zaposlili na montaži, ki je glede zahtevnosti najlažja in se delavec najhitreje vključi v delo ter doseže potreben uspeh.
2. Učenca II. letnika smo zaposlili na liniji izdelave detajlov in sestave vozila. Delo na izdelavi detajlov in sestavi karoserije je zahtevnejše glede spretnosti, znanja in fizične obremenitve.

3. Učenca III. letnika smo zaposlili na montažni liniji in sestavi vozil z nalogo, da si iz dela pripravi določene podatke za izdelavo programske naloge, katero v drugem delu prakse obdelava v strokovnih službah.

Tako so učenci prvih letnikov TSS strojne smeri delali:

- na montažnih linijah gospodarskih vozil,
- v oddelkih individualne ali serijske proizvodnje ter ročne in strojne obdelave; orodjarne, mehanske obdelave, vzdrževanja in oddelek ročne obdelave v presernici.

Učenci iz II. in III. letnikov so delali na:

- sestavi in varjenju šasij osebnih in gospodarskih vozil ter prikolic,
- izdelavi elementov za šasijo in karoserijo gospodarskih vozil,
- sestavi in varjenju šasij osebnih in gospodarskih vozil ter prikolic,
- praksa v finomerilnici in
- praksa v tekočem vzdrževanju.

Učenci ESS in UAS so delali:

- na montažnih linijah osebnih vozil,
- na montažnih linijah avtomobilskih prikolic,
- v skladišču materiala,
- v prevzemnem skladišču,
- v planskem oddelku,
- v nabavni službi,
- v uvoznem oddelku,
- v servisni službi,
- v prodaji,
- v plansko-analitskem oddelku,
- v materialnem knjigovodstvu,
- v oddelku obračuna osebnega dohodka in v
- finančnem knjigovodstvu.

Učence TSS — lesna smer smo zaposlili v Novem mestu v prototipni delavnici in v proizvodnji avtomobilskih prikolic ter v TOZD v Šentjerneju in Črnomlju.

Učenci TSS elektro smeri so delali v vseh oddelkih vzdrževanja, medtem ko so študentje višjih in visokih šol delali na montažni liniji osebnih vozil, vzdrževanju lakirnice, tehnološkem in konstrukcijskem oddelku, pravni službi in v kemijskem laboratoriju.

Da bi počitniška praksa čim manj obremenila proizvodnjo, vendar potekala dovolj strokovno in po programu, sino se na proizvodnem sestanku v TA dogovorili, kako bomo pri izvajanju programa sodelovali ter za posamezne oddelke določili mentorje prakse. Mentorstvo so prevzeli vodje oddelkov ali predelavci, na katere so se praktikanti obračali za razne strokovne in druge nasvete. Mentorstvo na montažnih linijah dostavnih in osebnih vozil sem prevzel sam. Praktikante I. letnika TSS sem poleg delovnih operacij, ki so jih opravljali, seznanil še s tehnično dokumentacijo (operacijski list, zbirnik časov, materialni list), ki jim je bila dana tudi v uporabo. Pogovorili smo se o programski nalogi, ki so jo delali. To smo izvedli v kratkih sestankih, seveda v rednem delovnem času.

Praktikanti so bili nad takim načinom izvajanja prakse navdušeni, medtem ko so me mrki pogledi delavcev in predelavcev opozarjali, naj sestanke skrajšam in ne motim proizvodnje. Imam občutek, da je v ne-

katerih še vedno zakoreninjena miselnost, da je dovolj, da delavca, vajenca ali praktikanta priučimo za določeno delovno operacijo, potem pa ga na tem delovnem mestu obdržimo.

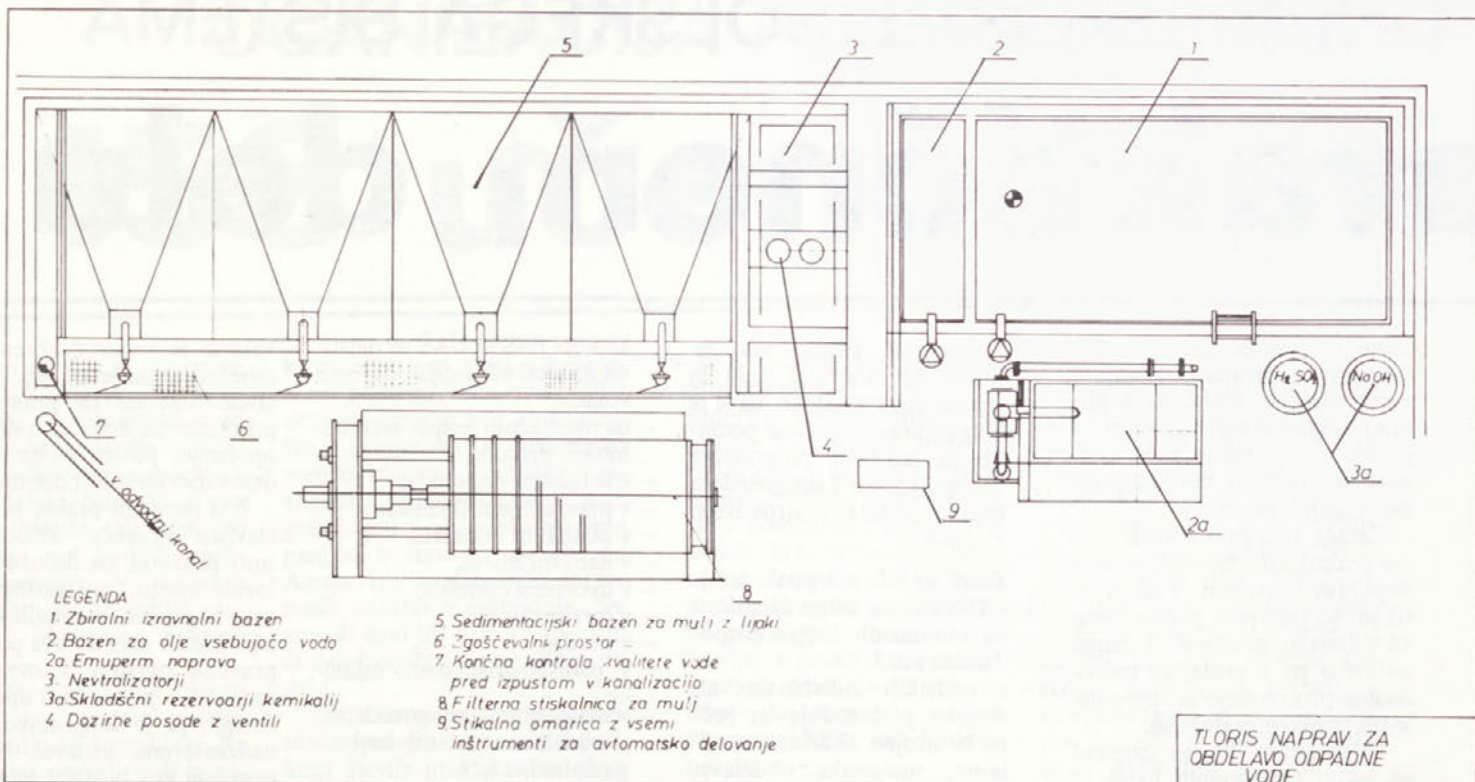
Naš program prakse je bil sestavljen drugače. Praktikanta smo postavili na določeno delovno mesto, mu razložili namen in pomen, seznanili smo ga s potekom dela ter mu pokazali pravilno izvedbo delovne operacije. Ko je delovno operacijo osvojil, jo je sam, seveda pod nadzorstvom, utrjeval. Na isti operaciji naj bi delal še dan ali dva, nato pa naj bi prešel na drugo operacijo. Ta problem je najbolj prisoten prav na montažnih linijah, ker so delovne operacije zelo kratke, ponavljajo pa se približno 50-krat v delovnem dnevu. Če to vemo, se ni treba čuditi izjavam praktikantov, ki pravijo, da je delo na montažni liniji monotono, enolično.

Takšna spoznanja praktikantov smo že vnaprej pričakovali in prav zato smo v program uvedli še posebno teoretično nalogo programskega značaja, ki praktikanta sili k razmišljanju in globljemu dojetju dela, ki ga opravlja.

Če naredim bežen pregled čez opravljeno prakso, lahko sklenem, da je bila uspešna. Tak vtis so mi ustvarili zadovoljni obrazi praktikantov, s katerimi sem se v teh dveh mesecih srečeval in pogovarjal. Da so bili praktikanti zadovoljni s prakso nam kažejo tudi njihovi odgovori v posebnem vprašalniku, ki so ga izpolnili ob koncu prakse. Tako govore tudi ocenjevalni listi z ocenami predpostavljenih mentorjev in vodij oddelkov, v katerih so praktikanti delali.

Zavedamo se, da ni še vse kot bi moralo biti. Nekatere napake smo odkrili sami, druge so nam pokazali praktikanti. S skupnimi močmi bomo skušali napake odpraviti, v prihodnje programe pa vnesti vse dobre predloge, seveda usklajene z nalogami, ki nam jih nalagajo učni program, zakon o usmerjenem izobraževanju, zakon o združenem delu in naš samoupravni socialistični red.

STANE ŽAGAR

OB LETU VARSTVA ČLOVEKOVEGA OKOLJA

Kako deluje naša čistilna naprava

Tehnološki postopek priprave karoserij za lakiranje in kasneje lakiranja zahteva tudi velike količine čiste vode. Ta se po nekaterih delovnih operacijah odpušča kot odpadna voda, ki je onesnažena in različno agresivna. Zaradi tega jo je potrebno pred izpustitvijo v zunanje vodno omrežje ustrezno obdelati, da nam ne zastruplja rečne vode in življenja v njej.

Za sanacijo take vode je TOZD Tovarna avtomobilov letos hkrati z inštalacijo novih lakirniških naprav investirala znatna sredstva v vrsto naprav za obdelavo vode, ki se sprošča v lakirnici karoserij.

Po uvedenem postopku se vse nestalne tehnološke odpadne vode zbirajo v večjem izravnalnem bazenu prostornine 120 m³. Bazeni služijo za izravnavo pretoka in koncentracijskih gradientov. Zaradi velikega razredčenja in medsebojnega reagiranja kislih vod z alkalnimi se prvi del nevtralizacije izvrši brez posebnega dodajanja nevtralizacijskih sredstev. Izravnalni bazen služi tudi varnostnim ukrepom, ki so potrebni v slučaju, če bi prišlo v objektu lakirnice do okvare ali neodgovornega dela, ko bi se v kanalizacijo spustilo večjo količino zelo onesnaženih ali agresivnih vod. V tem bazenu se v takih primerih ta voda ujame, nato nevtralizira in prečisti.

Postopek nevtralizacije poteka v dveh bazenih – nevtraliza-

torjih, prostornine 10 m³. Vse stalno nastajajoče vode pri izpiranju na predobdelavi in EC-napravi tečejo direktno po posebnem cevovodu v nevtrali-

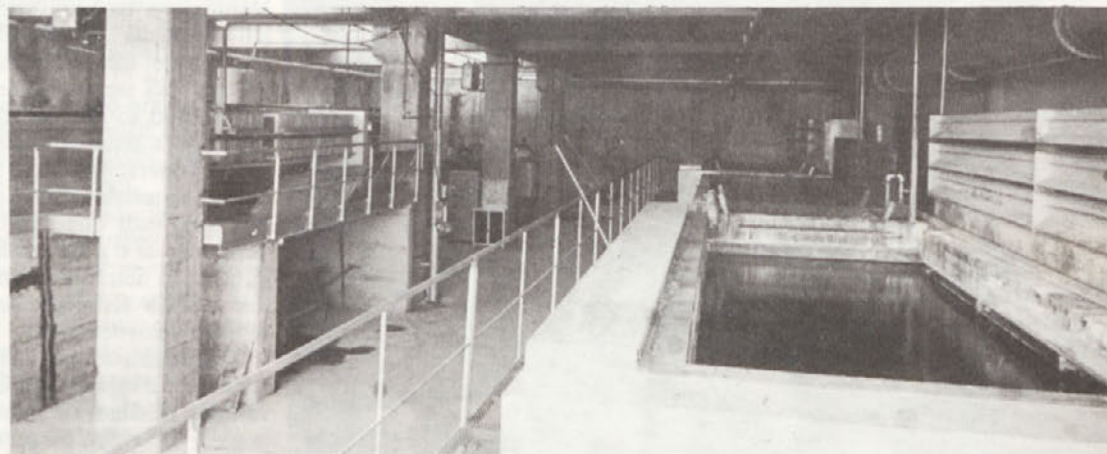
zator I. Enako se sem vodijo vse količine umazane vode, ki ni izrazito agresivna. Nestalne odpadne vode se dovajajo s svojim cevovodom v prej omenjeni zbiralni bazen, ki ima ločeni 15 m³ rezervoar za olje vsebujočo vodo tudi s posebnim dotokom. Ta se predhodno čisti na napravi za odstranjevanje olja.

Odpadna voda iz zbiralnega bazena prostornine 120 m³ se stalno meša s pomočjo obtočne črpalke in delno pošilja v ne-

vturalizacijski bazen. Kapaciteta črpalke je do 40 m³/h, kar pomeni, da se vsa vsebina lahko prečrpa v pribl. 3 urah. V nevtralizatorjih I in II se voda zadržuje dvakrat po 15 min. Pri tem se dobro zmeša z vgrajenim mešalom. Vstavljene pregradne stene na vходу in prelivu med bazenom I in II omogočajo, da je doseženo diagonalno pretakanje odpadne vode od zgoraj navzdol.

Inštalirane pH – merilne in regulacijske elektrode dajejo vrednost ojačevalcu in regulatorju, ki sta nastavljena med 1 – 5 in 14 – 10, kar pomeni, da v bazenu poteka prednevtralizacija.

Pri pH – vrednostih med 1 – 5 se dodaja lug, pri vrednosti med 14 – 10 pa kislina. Avtomatično dodajanje nevtralizacijskega sredstva sledi iz dozirnih sodov v prostem padu z dozirnimi ventili.

Čistilna naprava s posebnimi očiščevalnimi bazeni. (Foto S. Mikulan)

Planine vabijo!

Nova, dotekajoča odpadna voda tako stalno potiska pred-nevtralizirano v nevtralizator II. Opis tega bazena ustreza prejšnjemu, le da je tu pH – regulator nastavljen na vrednost 8,4, pri kateri se izločajo kovinske soli. Nevtralizacijsko sredstvo se po mešanju analogno dodaja kot pri bazenu I. Zaradi potiskanja teče nevtralizirana voda v razdelilno korito pred bazenom za usedanje mulja.

Čas, ki je potreben za sedimentacijo, je zagotovljen s samo velikostjo bazena. Ta ima prostornino 180 m³ in pravokoten tloris. Vsa pritekajoča odpadna voda se z šestimi vhodnimi cevmi in delilnimi krožki enakomerno porazdeli po celem preseku bazena. Zaradi gibanja nevtralizirane vode, ki je na ta način dosežena, se izloča mulj v nasprotnem toku. Redki mulj prihaja nato v štiri lijake za mulj, ki so nameščeni na dnu celotnega bazena za sedimentacijo. Z ročnim odpiranjem ventilov se po ceveh zaradi hidrostatičnega pritiska mulj odvaja v zgoščevalni bazen.

Po usedanju vseh težkih delcev teče čista voda na koncu bazena v korito, kjer so nameščene pH – elektrode, ki stalno merijo kvaliteto obdelane vode in jo preko ojačevalca registrirajo na rekorderju v obliki krivulje. Ta je vgrajen v glavni komandni omari za avtomatsko nastavljanje celotne naprave. Iz zapisa na papirju je tako razvidno za katerikoli dan nazaj, kako je naprava delovala in kakšna voda je bila izpuščena.

Pri odstopanjih dejanske vrednosti od nastavljenih se vključuje optični in zvočni alarm.

Redki mulj iz zgoščevalnega bazena se z ročnim upravljanjem določene črpalke potiska v filterno stiskalnico, kjer se od trdih delcev loči še preostala voda. Skoraj suhi mulj oziroma blato se nato izpušča iz stiskalnice v obliki filternih pogač; take nato odvažajo na za to predvideno mesto.

Vzporedno s tem tehnološkim procesom obratuje tudi naprava za izločanje olja iz vode, ker olja z nevtralizacijo ni mogoče izločiti. Priprava se imenuje Abcor-EMUPERM in njeno delovanje je zasnovano na semipermeabilnih membranah. Te so vložene v cevi, po katerih se dovaja emulzija. Membrane prepuščajo samo manjše molekule n. pr. vodo, večje (olje) pa se odvaja naprej po cevi do faze zgoščevalca. Po izvršeni ločitvi različnih substanc emulzi-

je se čista voda vodi v nevtralizacijsko napravo in dalje obdeluje po že opisanem načinu. Ločeno olje se lahko po dodatni pripravi ponovno uporabi ali pa odloži na posebna mesta.

Z enako nalogo, da se odpadna voda prečiščuje, je za izpiralno cono EC-lakiranja inštalirana ultrafiltracijska naprava, ki ločuje črni lak od vode, katera izpira karoserije takoj po izvršenem avtomatskem lakiranju temelja. Ker se izprani lak ponovno uporablja, ima naprava tudi ekonomski učinek. Podaljšek te naprave pa predstavlja koagulacija odpadlega laka, ki omogoča, da se lak, ki ni primeren za povratek pri lakiranju, loči na način, da zreagira s kalcijevim kloridom in s tem postane lažji od vode. Nato ga v predvidenem umirjevalnem bazenu mehansko posneme avtomatski avtomatski trak z gladine vode in tako loči od nje.

Celotna oprema, ki je inštalirana, je kompletirana še iz merilcev nivoja, mešal, črpalk, filtrov, cevododov, ventilov in posod iz kislinsko in lužnato odpornega materiala, elektroinstalacij s komandnimi omarami, z merilnimi in s signalnimi aparaturnami.

Vsa oprema je uvožena in je od istega proizvajalca kot v lakirnici drobnih delov.

Za naprave je poleg navodil za obratovanje izdelan poslovnik, ki določa način posluževanja posameznih sklopov pri normalnem obratovanju in ukrepe v posebnih primerih. Dnevno vodijo vso spremljevalno dokumentacijo s podatki, ki jih tudi zahteva zakon o vodah SRS in je bila potrjena od samoupravnih organov TOZD. Za dnevno kontrolo naprav in posluževanje v posebnih situacijah je določen kader s srednješolsko izobrazbo, ki je zadolžen za stalno brezhibno delovanje naprav po prikaznem postopku. Vrednostno predstavlja naprava šestino vrednosti vseh novo inštaliranih linij lakirnice. Na osnovi tega lahko ugotovimo, da je TOZD Tovarna avtomobilov v letošnjem letu, proglašeni za leto varstva okolja, prispevala velika sredstva in truda za obvarovanje našega naravnega okolja.

Predstavljenе nove naprave za prečiščevanje redno obratujejo od maja letošnjega leta.

Smatramo, da v prihodnje lahko odpade večkrat tendenciozno pisanje v javnih občilih o industrijskem onesnaževalcu z desnega brega reke Krke.

inž. LEOPOLD RIBIČ

Vedno večje zanimanje za gore dokazuje tudi zadnja tura na Kamniško sedlo. Na izlet nas je šlo 29; med nami je bilo kar 8 takih, ki so se prvič podali na gorsko pot. Pa niso šli na pot iz trenutnega navdušenja. Namen je bil tudi spoznavati ta naš čudoviti svet z vsemi njegovimi vrednostmi, zato tako zanimanje za naše gore.

Za izhodiščno točko na Kamniško sedlo (1884 m) smo si izbrali Kamniško Bistrico. Tri ure dolga pot je bila še kar zahtevna, zato je nekaj kratkih počitkov prišlo kar prav. Vsak korak više je nudil raznolikost,

POČITNIŠKA SKUPNOST PAKOŠTANE

Iz sredstev, ki jih člani delovnega kolektiva IMV odvajamo od regresa, smo kupili še 10 prikolic in jih postavili v Pakoštane: 6 prikolic 450 de luxe, 2 prikolice 550 de luxe in 2 prikolice 305 SLB. Zdaj imamo v Pakoštanah že 68 prikolic z 272 ležišči. Letos so prvi gostje že letovali v njih.

NAŠ DELAVEC ZA SOLIDARNOST

V Industriji motornih vozil smo za solidarnost po republiški uredbi zbrali letos 1.173.834,25 din.

TOZD so prispevale:

	din
Podgorje	
Šentjernej	26.937,10
Mirna	86.552,80
Črnomelj	81.577,30
Brežice	40.067,65
Commerce	80.448,75
DS SS	130.945,65
Razvojni inštitut	18.794,45
Tovarna avtomobilov	708.510,55

SLUŽBA ZA INFORMIRANJE

VELIKO NAS JE, ZATO VELIKO POJEMO

Kljub zelo težkim delovnim pogojem naše kuharice dnevno pripravijo čez 2000 obrokov tople malice, skuhamo nam čez 200 kg hrenovk, kranjskih klobas, zelodčka in ostalih prekaženih dobrot. Veliko gre tudi salame, sira, jogurta in mleka. Če hočejo vse to postoriti, potem pa še postreči vse te velike količine hrane, se morajo seveda kar hitro sukati.

ki je značilna za gore. Pogled na okolico je dajal vtis čudovitega poletja z zelenjem in cvetjem, v daljavi pa so nas na zimo spominjale snežne zaplate. In kaj vse smo videli s tega značilnega prevala med Planjavo in Brano (2253 m – nanj se je povzpelo nekaj udeležencev): Logarsko dolino, Okrešelj, slap Rinko in severno steno Ojstrice.

V prihodnje nas čakajo nove gorske ture. Ljubitelji planin, pridružite se nam! Šele množičnost bo potrdila zanimanje za to „panogo“, šele takrat se bomo lahko pogovarjali o organizirani planinski sekciji tudi v naši OZD, kajti ne morem mimo tega, da ne bi zapisala stavka, ki sem ga slišala med pogovori udeležencev: „V ljubezni sem doživel nekaj razočaranj; gore me niso razočarale nikoli!“

In na koncu dovolite, da napišem še nekaj besed izpod peresa planinskega očaka Kugya: „O bitnosti planinca nisem v svojem življenju kaj dosti razmišljal. Način, kako in kaj stori ubogi smrtnik, da pride h goram, neskončno bogatim, nesmrtnim, večnim, mi je bil zmerom postranska reč. Planinstvo mi je bilo srčna zadeva. Kakor klic iz daljave me je doseglo, da sem šel za njim. Nisem mogel drugače. To je vse!“

VLASTA BELE

NOVE MOŽNOSTI NA PODROČJU ŠPORTA

V tovarni opreme Črnomelj je šport razvnel do nedavnege le mladino, zdaj pa se pojavljajo želje po športnem udeleževanju tudi med starejšimi delavci. Osnovna organizacija sindikata je prisluhnila tem željam in je organizirala tedensko vadbo na kegljišču v Kanižarici. Poleg kegljanja je v načrtu še ustanovitev strelske in namiznoteniške sekcije.

Še posebej pa je med mladimi v veljavi nogomet. Na treningih so zelo prizadevni, zato so dosegli več dobrih rezultatov. Na letošnjem občinskem tekmovanju so med delovnimi organizacijami zasedli odlično 1. mesto; v skupni uvrstitvi so zasedli 3. mesto. Pred njimi so bili le nogometaši NK Bela krajina in JLA. Za zdaj si mladi želijo več srečanj med ekipami posameznih tozd. Ta srečanja bi služila tudi za izbiro najboljših, ki nas bodo zastopali na tekmah avtomobilske industrije v zveznem in republiškem merilu.

DARKO VARDIJAN

Učenci tehnične strojne šole prvi dan pouka. (Foto J. Simčič)

STROJNA TEHNIČNA ŠOLA V NOVEM MESTU

V četrtek, 1. septembra, smo v Novem mestu postali bogatejši za še eno srednjo šolo: prvič v zgodovini imamo v Novem mestu samostojno tehnično strojno šolo. Ta šola ne bo samo obogatila izbora šol in poklicev, marveč bo bistveno prispevala k zadovoljevanju potreb po tehnikah strojne smeri. Te tehnike najbolj potrebuje IMV, ki mora v skladu z razvojem proizvodnih zmogljivosti skrbeti tudi za primerne kadre.

V prvi letnik šole se je vpisalo 66 učencev, med njimi tudi nekaj učenk, drugi letnik pa bo obiskovalo 70 učencev in učenk. Poleg tega, da IMV zagotavlja tehnični šoli organizacijo prakse, je pripravljena vse učence te šole štipendirati.

Kljub temu, da danes posvečamo mnogo več pozornosti pogojem za varno delo kot kdaj prej, rezultati niso najbolj razveseljivi. Trudimo se, da bi vse stroje čimbolj zaščitili. Vse delavce poučujemo in vzgajamo, da bi varno delali, da bi v vsakem trenutku skrbeli za varnost

MIRENSKI MLADINCI SE OGLAŠAJO

Trije mladinci naše tozd so se udeležili zvezne mladinske delovne akcije v Plačkovici v Makedoniji, štirje mladinci pa so se udeležili enotedenske lokalne mladinske delovne akcije v Dobriču.

Mladinci naše tozd aktivno sodelujejo tudi na športnem področju. Sodelovali so na nogometnem turnirju, ki je bil 4. septembra v Gabru, namenjen počastitvi občinskega praznika. V kratkem nameravamo organizirati mladinski izlet, ki bi bil deloma poučnega značaja.

V počastitev praznika občine Trebnje je bila 3. septembra občinska štafeta, katere so se udeležili tudi naši mladinci.

MAJDA BARTOLJ

PO NEZGODI JE PREPOZNO!

Ukrepi za varno delo v tozd **PODGORJE Šentjernej**

svojega življenja in življenja svojih sodelavcev. Vendar nam ne uspe, da bi vse delavce prevzgojili, da bi varno delali. Navade o nevarnem, nepravilnem delu so prevelike in skoraj vsakodnevno opozarjanje nekaterim delavcem ne pomeni nič.

Naj navedem primer delavca, ki je stalno kršil varstvene predpise, kljub večkratnim ustmenim opozorilom predpostavljениh. Delavec ni upošteval varstvene ukrepe in je imel zaščitno kapo nastavljenjo za 2,5 cm previsoko. Pri žaganju je zaradi previsoko nastavljenega kape prišel s prstom desne roke v stik z rezilom in si ga poškodoval. Poškodba je bila težja, ker si je delavec s tem prst malo skrajšal.

Kako bomo rešili problem varnostne vzgoje je problema-

tično, zato se bomo morali še bolj poglobiti v delo, delavce še bolj kontrolirati in proti kršitvam varnostnih predpisov takoj ukrepati, kajti po nezgodi je prepozno.

TONE TOMAŽIN

GASILCI O POŽARNI VARNOSTI V TOZD MIRNA

V naši tozd so gasilci organizirali sestanek, katerega so se udeležili tudi predstavniki okoliških gasilskih enot. Predstavniki gasilske enote TOZD Mirna je najprej podal splošno stanje požarne varnosti v organizaciji, zaščito, obrambo materiala, izdelkov, strojev in naprav ter delavcev v prostorih. Nato so bili seznanjeni predstavniki gasilskih enot z organizacijo gasilske enote naše tozd in z razpoložljivo gasilsko opremo. Predstavnikom gasilskih enot so bili dani obrambno napadalni načrti za vse oddelke naše tozd. Nato so si ogledali obstoječe stanje v vseh oddelkih, nevarna mesta za nastanek požara ter mesta hrambe ročnih gasilskih aparatov in ostale gasilske opreme.

MAJDA BARTOLJ

OKREPLJEN VOZNI PARK

Pred nedavnim smo kupili 4 avtobuse TAM AS 3500. Tudi te avtobuse bomo potrebovali za prevoze na delo. Tri med njimi bomo porabili za zamenjavo, enega pa bomo imeli v rezervi za nujne primere. V načrtu je še nakup več avtobusov.

Narodna zaščita - del družbene samozaščite

Na vseh področjih in ravneh posvečamo vprašanju varnosti v zadnjem času široka družbena prizadevanja. Plod teh prizadevanj je tudi izid zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah, ki ga je sprejela skupščina Socialistične republike Slovenije septembra lani. Spremembe, ki jih je za to področje prinesel zakon, so velik prispevek k nadaljnji krepitvi našega samoupravnega socialističnega sistema in varnosti delovnih ljudi ter njihovega premoženja.

S tem zakonom smo postavili v naši republiki družbeno samozaščito na enaka načela tako za temeljne organizacije združenega dela kot za krajevne skupnosti. V zakonu so podrobneje opredeljene ustavne pravice, dolžnosti in odgovornosti delovnih ljudi, organizacij in skupnosti za varnost naše samoupravne socialistične družbe. Z zakonom postaja odgovornost za varnost sestavni del samoupravnega odločanja in zavestnega ravnanja ljudi pri izpolnjevanju državljanjskih dolžnosti, hkrati pa pomeni zakon nadaljnji korak podružbljanju varnostnega sistema.

Zakonska pravica in dolžnost, da krajevne skupnosti in temeljne organizacije združenega dela ustanove za svoje potrebe enote narodne zaščite, temelji na spoznanju, da so v samoupravnem socialističnem sistemu občani sami zmožni in pripravljeni varovati družbeno in svoje premoženje. Narodna zaščita je v smislu zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah posebna oblika konkretizacije družbene samozaščite. Narodna zaščita je oblika za organizirano povezovanje delovnih ljudi pri izvajanju nalog družbene samozaščite. Narodna zaščita je oblika za organizirano povezovanje delovnih ljudi pri izvajanju nalog družbene samozaščite: s svojim delovanjem v TOZD varuje delovne in življenjske pogoje, samoupravni red, družbeno lastnino, pomembnejše objekte in naprave pred uničenjem, sabotazami in diverzijami. Preprečuje škodo na družbenem in zasebnem premoženju, ki bi lahko nastala s tatvinami ali na drug podoben način. Preprečujejo razne ekscese, ki bi motili mirno in varno življenje na zborih,

priveditvah, manifestacijah in podobno.

Iz tega izhaja, da je osnovna funkcija narodne zaščite zavarovanje delovnih ljudi, pogojev za njihovo delo, proizvodnih sredstev in dobrin, s katerimi upravljajo, hkrati pa tudi okolja, v katerem živijo.

Enota narodne zaščite ustanovi v temeljni organizaciji delavski svet. Naloge opravlja enota narodne zaščite po varnostnem načrtu, ki ga v vsaki TOZD sprejme odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. V načrtu se konkretno določi, kdaj oziroma pod kakšnimi pogoji se narodna zaščita aktivira, v kakšnem obsegu in na kakšen način ter s kakšnimi sredstvi bo delovala. O vsakem primeru aktiviranja narodne zaščite odloča odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito tozđ, če tako potrebo narekujejo obstoječe varnostne razmere. Enotno narodne zaščite vodi načelnik narodne zaščite, ki ga na predlog odbora za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito skupščine občine, kjer ima tozđ svoj sedež, imenuje s sklepom delavski svet. Za pomoč pri delu ima lahko enega ali več pomočnikov, ki jih na predlog načelnika enote narodne zaščite imenuje odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito tozđ.

Po zakonu so dolžni opravljati naloge narodne zaščite vsi delovni ljudje ne glede na starost in spol, če so za to fizično in psihično sposobni. Izjema so le vojni obvezniki za čas, ko so poklicani na izpolnjevanje obveznosti v JLA, teritorialni obrambi ali civilni zaščiti. Tozđ določi lahko v samoupravnem aktu razloge, zaradi katerih so posamezni delavci oproščeni opravljanja teh nalog. Takí razlogi so lahko:

- fizične in psihične motnje, ki zmanjšujejo razsodnost,
- opravljanje določenih funkcij, ki zahtevajo polno angažiranost delavca na drugih področjih dela v tozđ ali izven nje,
- družinski razlogi pri ženah, skrb za otroke, nosečnost in dr.

Nalog narodne zaščite po zakonu ne smejo opravljati tisti občani, ki so bili obsojeni ali so v kazenskem postopku za kaz-

niva dejanja zoper ljudstvo in državo, zoper družbeno in zasebno premoženje, samoupravljanje, zoper uradno dolžnost in druga kazniva dejanja, storjena iz koristoljubja. Naloge narodne zaščite se opravljajo praviloma izven delovnega časa. Zaradi izrednih okoliščin opravlja pripadnik NZ lahko naloge tudi med rednim delovnim časom, zato pa ima pravico do osebnega dohodka. Tudi v primerih, ko gre za poškodbe pri opravljanju nalog narodne zaščite, imajo pripadniki NZ vse pravice, ki jih sicer uživajo v rednem delovnem razmerju.

Razpored delavcev na dolžnosti za opravljanje nalog narodne zaščite določi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito tozđ. Tako se z ustreznim razporedom določi, koliko ur na teden ali mesec je dolžan delavec opravljati v tozđ naloge narodne zaščite izven svojega rednega delovnega časa. Trajanje obveznosti je odvisno od potreb, ki izhajajo iz varnostnega načrta oziroma konkretnih varnostnih razmer. Konkretno razporeditev na izvrševanje dolžnosti narodne zaščite opravlja načelnik enot narodne zaščite ali njegov pomočnik, kateremu se je pozvani dolžan odzvati. Če pozvani odkloni sodelovanje, se uvede proti njemu postopek in se ugotavlja kršitev zakona.

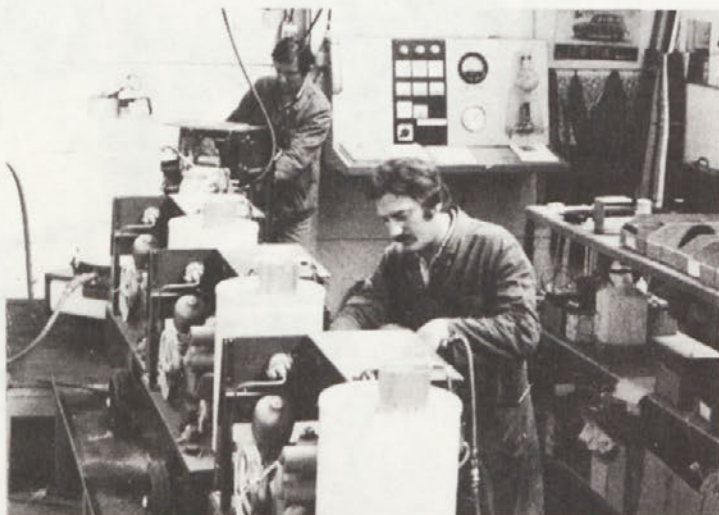
Pripadniki narodne zaščite imajo pri opravljanju nalog narodne zaščite določena pooblastila, da tako lažje in uspešneje

izvršujejo svoje naloge. Tako jim je dana zakonska pravica in dolžnost:

- da ugotovljajo istovetnost neznanih oseb znotraj tozđ ali v bližini objektov, katere varujejo;
- da preprečujejo nepooblaščenim osebam vstop v določene prostore, dostop k določenim objektom oziroma da jih prisilno odstranijo;
- da zadržijo osebo, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju ali poizkusu povzročiti škodo do prihoda pristojnih organov;
- da pregledajo osebo ali vozilo, če obstaja sum, da prikriva ukraden predmet ali napravo, ki bi lahko ogrozila varnost ali povzročila škodo.

Pri opravljanju nalog narodne zaščite morajo narodni zaščitniki nositi predpisane oznake. Ob pogojih, ki so predpisani s pravilnikom o oznakah in ravnanju z orožjem v narodni zaščiti, pa so pri opravljanju nalog tudi oboroženi. V skladu z obveznostmi do zakona smo se tudi v naši delovni organizaciji lotili organizacije narodne zaščite. Te priprave so v teku v vseh tozđ IMV s sedežem v Novem mestu. Seveda smo na tem področju šele na začetku. V prihodnje bo potrebno angažirati vse dejavnike tozđ, da bi tako čimprej in uspešno uresničili zakonske obveznosti glede organizacije narodne zaščite in vseh drugih vprašanj s področja družbene samozaščite.

MIRKO CVAR

Novomeški servis IMV se ne ukvarja samo s popravilanjem. V novih prostorih „skriva“ pravo malo tovarno servisne opreme. Na sliki vidite tekoči trak za proizvodnjo Kaercherjev, ki so vsestransko uporabni. (Foto J. Simčič)

070.489
KUR
II 5+12/1977

Bodoči srečni lastniki tako priljubljene „katrce“ so izbrali enako barvo za svoje vozilo. Pri tem so še rekli, da ni važno kakšne barve

je avto IMV, saj tako in tako slovi po dobrih barvah in odličnem lakiranju (Foto – Sandi Mikulan)

Priljubljena »Katrca«

V poslovalnico Industrije motornih vozil na Zagrebški cesti v Novem mestu prihajajo kupci po „katrce“ iz vse Jugoslavije. Nekateri pridejo že navsezgodaj in potrpežljivo čakajo, da se vrata naše poslovnice odprejo. O razlogih za tako zanimanje ni potrebno predolgo razmišljati, saj velja naša „katrca“ za zelo zanesljivo in udobno vozilo. S slikami vam poskušamo predstaviti en dan v življenju naše poslovalnice. Ta dan, ko smo bili tam mi, prav gotovo ni bil izjemno živahen, zato si lahko predstavljate, kako je tedaj, kadar je tam še več kupcev.

Trenutke, ko kupci čakajo, da bodo prevzeli svoje vozilo, preveva tiha sreča (Foto – Sandi Mikulan)

Metalik barva ima v sebi „nekaj več“, zato tile močje čakajo nanjo v senci, med tem pa se pomenkujejo o avtomobilih, gumah, cestah ...

Še trenutek in „katrca“ se bo odpeljala na svojo prvo resno vožnjo (Foto Sandi Mikulan)